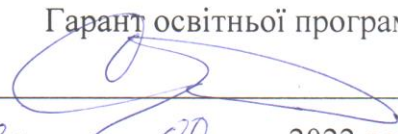

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

« 30 » _____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОЦІНКА РИЗИКІВ ТА ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА БІЗНЕСУ»

Освітній рівень другий (магістерський)

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Освітня програма: «Аграрне підприємництво та агротрейдинг»

Факультет: Економіки і підприємництва

Умань – 2022 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Оцінка ризиків та економічна безпека бізнесу» для здобувачів вищої освіти спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» освітньої програми «Аграрне підприємництво та агротрейдинг». – Умань: Уманський НУС, 2022. – 23 с.

Розробники: д.е.н., професор Чернега І.І.

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Протокол № 1 від «30» серпня 2022 року

Завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

(Соколюк С.Ю.)
(підпис)

«30» серпня 2022 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва

Протокол № 2 від «30» серпня 2022 року

Голова

(Цимбалюк Ю.А.)
(підпис)

«30» серпня 2022 року

© УНУС, 2022 рік

© І.І. Чернега, 2022 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		2-й	2-й
Загальна кількість годин - 120		Семестр	
		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 самостійної роботи студента – 6	Освітній рівень: другий (магістерський) Освітня програма: «Аграрне підприємництво та агротрейдинг»	Лекції	
		20 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		80 год.	108 год.
		Вид контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни: вивчення курсу спрямоване на формування комплексу теоретичних і практичних знань студентів щодо вивчення системних характеристик та методів оцінки ризиків, причин і факторів їх виникнення, основних характеристик страхування і хеджування ризиків, опанування змістовно-типологічних характеристик економічної безпеки бізнесу, дослідження діяльності служби безпеки як основного підрозділу, що відповідає за безпеку бізнесу.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- вивчення системних характеристик та методів оцінки ризиків;
- визначення причин і факторів виникнення ризиків;
- вивчення основних характеристик страхування і хеджування ризиків;
- дослідження ринку страхових послуг в Україні;
- опанування змістовно-типологічних характеристик економічної безпеки бізнесу;
- дослідження діяльності служби безпеки як основного підрозділу, що відповідає за безпеку бізнесу;
- системи економічної безпеки бізнесу та організації служби безпеки бізнесу;
- з'ясування механізму організації взаємодії з правоохоронними органами щодо гарантування безпеки бізнесу;
- вивчення діяльності служби безпеки бізнесу в кризових ситуаціях.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі освітньо-професійної програми: вивчення дисципліни вимагає попереднього опанування знань з дисциплін: методологія наукових досліджень, механізми розвитку АПВ, бізнес-комунікації, інноваційні проекти, Соціально-економічний аналіз підприємницького середовища та інші суміжні науки.

Результатом вивчення дисципліни є набуття студентами таких компетентностей:

Загальні:

- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Фахові:

- Здатність обирати і використовувати загальнонаукові та спеціальні методи для проведення прикладних досліджень у сфері підприємницької, торговельної та/або біржової діяльності.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні оволодіти наступними **програмними результатами навчання**:

- Визначати, аналізувати проблеми підприємництва, торгівлі і біржової діяльності та розробляти заходи щодо їх вирішення.
- Вміти професійно, в повному обсязі й з творчою самореалізацією виконувати поставлені завдання у сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.
- Розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької, торговельної та/або біржової діяльності.
- Вміти вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких, торговельних та/або біржових структур за умов невизначеності та ризиків.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьо- го	у тому числі					усьо- го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
<i>1</i>	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.												
Системні характеристики, аналіз, оцінка ризиків та управління ними												
Тема 1. Сутність та системні характеристики ризиків	12	2	2			8	13	1				12
Тема 2. Аналіз та оцінка ризиків	12	2	2			8	13	1				12
Тема 3. Управління ризиками	12	2	2			8	12	1	1			10
Разом за змістовим модулем 1	36	6	6			24	38	3	1			34
Змістовий модуль 2.												
Суть, основні характеристики страхування і хеджування ризиків												
Тема 4. Суть, основні характеристики страхування ризиків	12	2	2			8	14	1	1			12
Тема 5. Суть, основні характеристики хеджування ризиків	12	2	2			8	13	1				12
Разом за змістовим модулем 2	24	4	4			16	27	2	1			24
Змістовий модуль 3.												
Система економічної безпеки бізнесу, служба безпеки бізнесу, управлінські рішення та механізм підприємницької діяльності в контексті економічної безпеки бізнесу												
Тема 6. Теоретичні засади економічної безпеки бізнесу	12	2	2			8	11	1				10

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>
Тема 7. Система економічної безпеки у підприємстві. Концепція безпеки бізнесу (Планую залучити стейкхолдерів)	12	2*	2			8	11	1				10
Тема 8. Служба безпеки як основний підрозділ, що відповідає за безпеку бізнесу.	12	2	2			8	11	1				10
Тема 9. Особливості діяльності служби безпеки бізнесу.	12	2	2			8	11		1			10
Тема 10. Управлінські рішення та механізм підприємницької діяльності в контексті економічної безпеки бізнесу.	12	2	2			8	11		1			10
Разом за змістовим модулем 3	60	10	10			40	55	3	2			50
<i>Усього годин</i>	<i>120</i>	<i>20</i>	<i>20</i>			<i>80</i>	<i>120</i>	<i>8</i>	<i>4</i>			<i>108</i>

**залучений стейкхолдер для спільного проведення аудиторного заняття*

4. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Змістовий модуль 1			
Системні характеристики, аналіз, оцінка ризиків та управління ними			
1.	Тема 1. Сутність та системні характеристики ризиків	2 год.	
2.	Тема 2. Аналіз та оцінка ризиків	2 год.	
3.	Тема 3. Управління ризиками	2 год.	1 год.
Змістовий модуль 2			
Суть, основні характеристики страхування і хеджування ризиків			
4.	Тема 4. Суть, основні характеристики страхування ризиків	2 год.	1 год.
5.	Тема 5. Суть, основні характеристики хеджування ризиків	2 год.	
Змістовий модуль 3			
Система економічної безпеки бізнесу, служба безпеки бізнесу, управлінські рішення та механізм підприємницької діяльності в контексті економічної безпеки бізнесу			
6.	Тема 6. Теоретичні засади економічної безпеки бізнесу	2 год.	
7.	Тема 7. Система економічної безпеки у підприємстві. Концепція безпеки бізнесу	2 год.	
8.	Тема 8. Служба безпеки як основний підрозділ, що відповідає за безпеку бізнесу.	2 год.	
9.	Тема 9. Особливості діяльності служби безпеки бізнесу.	2 год.	1 год.
10.	Тема 10. Управлінські рішення та механізм підприємницької діяльності в контексті економічної безпеки бізнесу.	2 год.	1 год.
Разом		20 год.	4 год.

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Системні характеристики, аналіз, оцінка ризиків та управління ними

Тема 1. Сутність та системні характеристики ризиків

1. Поняття та функції ризику
2. Причини і фактори виникнення ризиків
3. Класифікація ризиків
4. Основні види підприємницьких ризиків

Тема 2. Аналіз та оцінка ризиків

1. Принципи та послідовність проведення аналізу ризиків
2. Методи оцінки ризиків

Тема 3. Управління ризиками

1. Поняття ризик-менеджменту
2. Методи управління ризиком
3. Особливості управління ризиками у підприємстві
4. Ризик та психологічна теорія рішень

Змістовий модуль 2.

Суть, основні характеристики страхування і хеджування ризиків

Тема 4. Суть, основні характеристики страхування ризиків

1. Сутність і функції страхування.
2. Основні поняття у страховій справі.
3. Форми страхування.
4. Класифікація страхування.
5. Загальна характеристика галузей страхування.
6. Розвиток ринку страхових послуг в Україні.

Тема 5. Суть, основні характеристики хеджування ризиків

1. Суть та основні характеристики хеджування
2. Види хеджування
3. Здійснення хеджевих операцій з урахуванням реальних ситуацій на ринках

Змістовий модуль 3.

Система економічної безпеки бізнесу, служба безпеки бізнесу, управлінські рішення та механізм підприємницької діяльності в контексті економічної безпеки бізнесу

Тема 6. Теоретичні засади економічної безпеки бізнесу

1. Зміст та еволюція поняття економічної безпеки бізнесу
2. Змістовно-типологічна характеристика економічної безпеки бізнесу
3. Основні функціональні складові економічної безпеки бізнесу

Тема 7. Система економічної безпеки у підприємництві. Концепція безпеки бізнесу

1. Поняття та основні елементи системи економічної безпеки підприємництва.
2. Концепція безпеки бізнесу.

Тема 8. Служба безпеки як основний підрозділ, що відповідає за безпеку бізнесу.

1. Служба безпеки як підсистема бізнесу.
2. Процедура створення та ліквідації служби безпеки.
3. Служба безпеки: структура, особливості управління її діяльністю та забезпечення працівниками.
4. Структура служби безпеки для фірм – представників малого та середнього бізнесу.

Тема 9. Особливості діяльності служби безпеки бізнесу.

1. Завдання служби безпеки із організації режиму та охорони.
2. Діяльність служби безпеки із забезпечення внутрішньо-об'єктного режиму та робота з представниками сторонніх організацій.
3. Охоронна діяльність служби безпеки.
4. Діяльність служби безпеки в кризових ситуаціях.

Тема 10. Управлінські рішення та механізм підприємницької діяльності в контексті економічної безпеки бізнесу.

1. Сутність та вимоги до прийняття управлінських рішень.
2. Функції та моделі прийняття управлінських рішень.
3. Класифікація управлінських рішень.
4. Механізм підприємницької діяльності в контексті економічної безпеки бізнесу.

6. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Змістовий модуль 1			
Системні характеристики, аналіз, оцінка ризиків та управління ними			
1.	Тема 1. Сутність та системні характеристики ризиків	8 год.	12 год.
2.	Тема 2. Аналіз та оцінка ризиків	8 год.	12 год.
3.	Тема 3. Управління ризиками	8 год.	10 год.
Змістовий модуль 2			
Суть, основні характеристики страхування і хеджування ризиків			
4.	Тема 4. Суть, основні характеристики страхування ризиків	8 год.	12 год.
5.	Тема 5. Суть, основні характеристики хеджування ризиків	8 год.	12 год.
Змістовий модуль 3			
Система економічної безпеки бізнесу, служба безпеки бізнесу, управлінські рішення та механізм підприємницької діяльності в контексті економічної безпеки бізнесу			
6.	Тема 6. Теоретичні засади економічної безпеки бізнесу	8 год.	10 год.
7.	Тема 7. Система економічної безпеки у підприємстві. Концепція безпеки бізнесу	8 год.	10 год.
8.	Тема 8. Служба безпеки як основний підрозділ, що відповідає за безпеку бізнесу.	8 год.	10 год.
9.	Тема 9. Особливості діяльності служби безпеки бізнесу.	8 год.	10 год.
10.	Тема 10. Управлінські рішення та механізм підприємницької діяльності в контексті економічної безпеки бізнесу.	8 год.	10 год.
Разом		80 год.	108 год.

7. Самостійна робота (індивідуальні завдання)

Заочна форма навчання

Самостійна робота (індивідуальні завдання) для здобувачів заочної форми навчання передбачає написання контрольної роботи. Метою виконання контрольної роботи є закріплення і поглиблення теоретичних і практичних знань студентів щодо вивчення системних характеристик та методів оцінки ризиків, причин і факторів їх виникнення, основних характеристик страхування і хеджування ризиків, опанування змістовно-типологічних характеристик економічної безпеки бізнесу, дослідження діяльності служби безпеки як основного підрозділу, що відповідає за безпеку бізнесу.

Під час вивчення навчальної дисципліни «Оцінка ризиків та економічна безпека бізнесу» студенти заочної форми навчання виконують одне індивідуальне завдання, результати якого представляють у вигляді письмової роботи. Контрольну роботу студенти виконують самостійно протягом вивчення дисципліни «Оцінка ризиків та економічна безпека бізнесу» з проведенням консультацій викладачем дисципліни відповідно до графіка навчального процесу.

Вказівки щодо вибору варіанту контрольної роботи та індивідуальні завдання, що відповідають обраному варіанту, наведено у «Методичних вказівках для самостійної роботи та виконання контрольних робіт з дисципліни «Оцінка ризиків та економічна безпека бізнесу» для студентів факультету економіки і підприємництва заочної форми навчання спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», які входять до методичного забезпечення дисципліни. Контрольна робота зараховується, якщо в ній повністю висвітлені теоретичні і практичні питання.

8. Методи навчання

Теоретичні та практичні положення дисципліни вивчаються студентами в процесі роботи над лекційним курсом, участі у семінарських заняттях, при виконанні самостійної роботи та індивідуальних завдань (студентами заочної форми навчання), самостійній роботі, яка полягає у вивченні та опрацюванні наукової, навчально-методичної літератури, законодавчих і нормативних актів, виконанні навчальних завдань.

При викладанні навчальної дисципліни для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як: лекції-бесіди, робота в мікрогрупах, семінари-дискусії, кейс-метод, аудіовізуальний метод, метод «дерева рішень», презентації. Лекції-бесіди – при читанні лекції студентам даються питання для самостійного розміркування, що дає змогу зосередити увагу на найбільш важливих

проблемах теми, яка вивчається, визначити зміст і темп викладу навчального матеріалу з урахуванням рівня підготовленості та освіти аудиторії. Окрім питань студентів, вона допускає викладення ними своєї точки зору з того чи іншого питання. Робота в мікрогрупах використовується з метою є розв'язання дилем, що потребують колективного обговорення. Кейс-метод (метод аналізу конкретних ситуацій) передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу. Застосування аудіовізуального методу передбачає використання можливостей Інтернет, теле-, відео-, фото-, аудіо- та інших матеріалів у навчальному процесі. Метод «дерева рішень» використовується з метою зважити переваги і недоліки різних варіантів дій, рішень тощо, аналізуючи та оцінюючи альтернативні варіанти розв'язання проблеми та прогножуючи наслідки кожного з них.

Дистанційні технології навчання є однією з форм індивідуалізації освітнього процесу, що ґрунтується на принципах відкритого навчання з широким використанням комп'ютерних навчальних програм різного призначення та створює інформаційне освітнє середовище для передачі веб-ресурсів навчальних дисциплін і взаємодії між учасниками. Дистанційне навчання в Уманському НУС здійснюється відповідно до положення «Про організацію поточного, семестрового контролю та проведення атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій в Уманському національному університеті садівництва». Для забезпечення освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання в УНУС і використовується система управління навчанням Moodle. Матеріали курсу «Оцінка ризиків та економічна безпека бізнесу» розміщені на платформі Moodle <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1351>. В разі запровадження карантинних обмежень проводяться відеоконференції в форматі лекцій або семінарів. Зв'язок студентів з викладачем забезпечують різноманітні сучасні платформи, такі як: Zoom, Google Meet, Moodle.

9. Методи контролю

Для забезпечення оцінювання студентів проводиться модульний контроль.

Модульний контроль передбачає перевірку стану засвоєння визначеної системи елементів знань та вмінь студентів з того чи іншого модулю.

При контролі систематичності та активності роботи на семінарських заняттях оцінюванню в балах підлягають: рівень знань, необхідний для виконання завдань, що передбачені для самостійного опрацювання; повнота,

якість і вчасність їх виконання; рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на семінарські заняття; результати експрес-контролю тощо.

При контролі виконання самостійної роботи, яка передбачена робочою програмою дисципліни, оцінюванню в балах підлягають: самостійне опрацювання окремих питань; написання рефератів, есе; підготовка конспектів навчальних чи наукових тестів; підготовка реферативних матеріалів тощо.

При виконанні модульних (контрольних) завдань оцінюванню в балах підлягають теоретичні знання і практичні уміння, яких набули студенти після опанування певного модуля. Модульний контроль проводиться письмово або з використанням платформи MOODLE у формі тестів.

Повторне виконання модульних контрольних робіт на вищу кількість балів дозволяється, як виняток, з поважних причин за погодженням викладача, який викладає дисципліну, з дозволу декана факультету.

У разі невиконання певних завдань поточного контролю з об'єктивних причин, студенти мають право, з дозволу викладача, скласти їх до останнього семінарського заняття. Час і порядок складання визначає викладач.

У разі, коли студент не з'явився на проведення модульної контрольної роботи без поважних причин, він отримує нуль балів. Перездача модульного контролю допускається у строки, які встановлюються викладачем.

Знання студента з певного модуля вважаються незадовільними, за умови коли сума балів його поточної успішності та за модульний контроль складають менше 60% від максимально можливої суми за цей модуль. В такому випадку можливе повторне перескладання модуля у терміни встановлені викладачем. Рейтингова сума балів з навчальної дисципліни після складання модулів виставляється як сума набраних студентом балів протягом семестру.

Заочна форма навчання

Модулі	Модуль 1			Модуль 2		Модуль 3					Модульний контроль	Екзамен	Загальна сума балів
Кількість балів за модуль	18			12		30							
Змістовний модуль	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	10	30	100
Кількість балів за змістовний модуль і модульний контроль	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6			
в т.ч. за видами робіт: - практичні заняття			6	6					6	6			
- виконання СРС	6	6			6	6	6	6					

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

Методичні вказівки:

1. Чернега І.І. Методичні вказівки для виконання практичних завдань та самостійної роботи з дисципліни «Оцінка ризиків та економічна безпека бізнесу» для студентів факультету економіки і підприємництва. Умань. Сочінський. 2022 р. 30 с.
2. Чернега І.І. Методичні вказівки для виконання контрольних робіт з дисципліни «Оцінка ризиків та економічна безпека бізнесу» для студентів заочної форми навчання факультету економіки і підприємництва. Умань. Сочінський. 2022 р. 34 с.
3. Чернега І.І. Електронний навчальний курс для дистанційного вивчення навчальної дисципліни «Оцінка ризиків та економічна безпека бізнесу» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». URL: <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1351>

12. Рекомендована література

Базова

1. Акімова Л.М. Етапи становлення економічної безпеки держави: зарубіжний та вітчизняний досвід: Державне управління: удосконалення та розвиток. № 8. - 2016. 260 с.
2. Андрушків Б. М. Основи менеджменту: методологічні положення та прикладні механізми / Б. М. Андрушків, О. Є. Кузьмін. – Т. : Лілея, 2011. – 308 с.
3. Ансофф І. Стратегическое управление / И. Ансофф ; пер. с англ. ; под ред. Л.И. Ивенко. – М. : Экономика, 2010. – 227 с.
4. Ареф'єва О.В. Планування економічної безпеки підприємств / О. В. Ареф'єва, Т. Б. Кузенко. – К. : Вид-во Європ. ун-ту. – 2005. – 170 с.
5. Балабанова Л. В. Стратегічне маркетингове управління конкурентоспроможністю підприємств : навч. посіб. / Л. В. Балабанова, В. В. Холод. – К. : Професіонал, 2012. – 202 с.
6. Бізнес-менеджмент : навч. посіб. / Л. І. Федулова, В. Г. Федоренко, В. Ф. Гриньов та ін.; за заг. ред. Л. І. Федулової. – К.: МАУП, 2012. – 231 с.
7. Герасимчук В. Г. Стратегічне управління підприємством. Графічне моделювання : навч. посіб. / В. Г. Герасимчук. – К. : КНЕУ, 2010. – 177 с.
8. Гончаров С. М. Основи економічної безпеки підприємства / С. М. Гончаров. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 216 с.
9. Джужі О. М. Економічна безпека: навч. посіб. / О. М. Джужі. – К.: Правова єдність, 2010. – 336 с.
10. Документування та викриття діяльності організованих злочинних груп, пов'язаної з мінімізацією доходів та легалізацією коштів / І.В. Кокарев, Л.В. Рибальченко, Е.В. Рижков, К.Г. Сидоренко, С.М. Тютченко. – Дніпро : ДДУВС, 2019. – 32 с.

11. Драган О.І. Соціально-економічна безпека: конспект лекцій. К.:НУХТ, 2013. 114 с. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://library.nuft.edu.ua/ebook/file/107.13.pdf>
12. Друкер П. Эффективное управление. Экономические задачи и оптимальные решения : учеб. пособие / П. Друкер ; пер. с англ. – М., 2010. – 322 с.
13. Економічна безпека: навч. посіб. / За ред. З.С. Варналія. – К.: Знання, 2010. – 647с.
14. Єпіфанов А. О. Фінансова безпека підприємств і банківських установ: монографія / А. О. Єпіфанов, О. Л. Пластун, В. С. Домбровський. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. – 295 с.
15. Зацеркляний М. М. Основи економічної безпеки: навч. посіб. / М. М. Зацеркляний. – К.: КНТ, 2009. – 337 с.
16. Кіндрацька Г. І. Основи стратегічного менеджменту : навч. посіб. / Г. І. Кіндрацька. – 2-ге вид. стер. – Л. : КІНПАТРІ Лтд, 2009. – 245 с.
17. Облік у галузях економіки [навч. посібн.] / За ред. В. Ф. Максимової. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 495 с.
18. Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки на підприємстві: [навч. посібн.] / Укл. Ковальчук Т.Г. – Умань: Жовтий О.О., 2013. – 185 С. 16
19. Ортинський В. Аналіз нормативно-правової основи забезпечення економічної безпеки. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки. 2016. № 855. С. 4-12. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn>
20. Основи інформаційної безпеки : навч. посібник / В. Б. Вишня, О. С. Гавриш, Е. В. Рижков. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутріш. справ, 2020. 128 с.
21. Пекін А. Економічна безпека підприємств як економіко-правова категорія / А. Пекін // Економіст : наук. журнал. – 2017. – № 8. – С. 23-25.
22. Подігун С.М. Комплексне забезпечення фінансово-економічної безпеки: навч. посіб. / С.М. Подігун, І.В. Король. – Умань: Візаві, 2013. – 220с.
23. Рибальченко Л.В., Косиченко О.О. Латентність економічних злочинів як загроза безпеці підприємництва в Україні / Регіональна економіка та управління 3 (25) серпень 2019 р. – С. 68-73
24. Рибальченко Л.В., Рижков Е.В., Косиченко О.О. Вплив тіньової економіки на економічну безпеку України / Л.В. Рибальченко, Е.В. Рижков, О.О. Косиченко // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2019. - № 2 (99). – С. 175-183 .
25. Сутність та історія формування національної економічної безпеки. - [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://megalib.com.ua>
26. Сучасні інформаційні війни в соціальних онлайн-мережах / О. В. Курбан // Інформаційне суспільство. - 2016. - Вип. 23. - С. 85-90. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/is_2016-23-15
27. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку / В.Г. Швець. – К.: Знання, 2013. – 600 с.

Допоміжна

28. Rybalchenko L. Ensuring enterprise economic security / L.Rybalchenko, E. Ryzhkov // Scientific Bulletin of the Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs. - 2019. - Special Issue № 1 (102). – P. 268-271
29. Rybalchenko L., Kosychenko O. Features of latency of economic crimes in Ukraine / L.Rybalchenko, O. Kosychenko // SCIENTIFIC BULLETIN OF THE DNIPROPETROVSK STATE UNIVERSITY OF INTERNALAFFAIRS. 2019. SPECIAL ISSUE № 1.- P.264-267
30. Tymoshenko, O. and Oleshko, A. (2018), “State policy of economic security of Ukraine in conditions of global instability”, *Ekonomika ta derzhava*, vol. 9, pp. 30–33. DOI: 10.32702/2306-6806.2018.9.30 (Accessed 4 June 2019).
31. Аудит: Навчальний посібник / Т. В. Мултанівська, Т. С. Воїнова, О. О. Вороніна – Харків, Вид-во ХНЕУ, 2010. – 336 с.
32. Зеркалов В. Д. Рейдерство. Методы противодействия. Учебное пособие. – К.: КНТ, 2017. – 235 с.
33. Куденко Н. В. Маркетингові стратегії фірми / Н. В. Куденко. – К. : КНЕУ, 2012. – 190 с.
34. Кузьмін О. Є. Основи менеджменту / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник. – К. : Академвидав, 2013. – 288 с.
35. Кузьмін О. Є. Теоретичні та прикладні засади менеджменту / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник. – Л. : Інтелект Захід, 2011. – 164 с.
36. Методичні рекомендації з виявлення конвертаційних центрів / І.В. Кокарєв, Л.В. Рибальченко, Е.В. Рижков, К.Г. Сидоренко. - Дніпро: ДДУВС, 2019. - 24 с
37. Мойсеєнко І. П. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства: навч. посібник / І. П. Мойсеєнко, О. М. Марченко. – Львів, 2011. – 380 с. 17
38. Ніколаюк С. І. Безпека суб’єктів підприємницької діяльності : курс лекцій / С. І. Ніколаюк, Д. Й. Никифорчук. – К. : КНТ, 2005. – 320 с.
39. Ортинський В. та ін. Економічна безпека підприємств, організацій та установ. – К.: «Правова єдність». – 2009. – 542 с.
40. Рибальченко Л.В. Вплив інфляційних процесів на фінансову безпеку держави / Л.В. Рибальченко // Використання сучасних інформаційних технологій в діяльності Національної поліції України: матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару (23 листопада 2018 р., м. Дніпро). – Дніпро: ДДУВС, 2018. – С. 77-78
41. Рибальченко Л.В., Буцанова К.Г. Основні тенденції шахрайства на підприємстві / The 1st international scientific and practical conference “science, society, education: topical issues and development prospects” (December 16-17, 2019) SPC “Sci-conf.com.ua”, Kharkiv, Ukraine. 2019. P. 648-651
42. Ставерська Т.О., Шевчук І.Л., Механізм управління забезпечення фінансової безпеки підприємства. Харківський державний університет харчування та торгівлі. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wpcontent/uploads/2017/09/253.pdf>

43. Стрельбицька Л. М. Банківське безпекознавство: Навчальний посібник / Л. М. Стрельбицька, М. П. Стрельбицький, В. К. Гіжевський. – К.: Кондор, 2007. – 602 с.
44. Тютченко С.М. Методи оцінки рівня економічної безпеки підприємства. Матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару «Використання сучасних інформаційних технологій в діяльності національної поліції України» (23 листопада 2018 р., м. Дніпро). – Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2018. – 150 с., с.87
45. Тютченко С.М. Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємств. Матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару «використання сучасних інформаційних технологій в діяльності національної поліції України» (23 листопада 2018 р., м. Дніпро). – Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2018. – 150 с., с.91
46. Тютченко С.М. Організаційне забезпечення фінансової безпеки підприємництва. Матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару «Використання сучасних інформаційних технологій в діяльності національної поліції України» (23 листопада 2018 р., м. Дніпро). – Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2018. – 150 с., с.116
47. Шкарлет С. М. Економічна безпека підприємства: інноваційний аспект: монографія / С. М. Шкарлет. – К.: Книжкове видавництво Національного авіаційного ун-ту, 2007. – 436 с.
48. Cherneha I., Sokolyuk S., Nesterchuk Y., Korotieiev M., Zharun O., Blenda N. Development and Problems of Farmers Activities in Ukraine. Proceedings of the 33rd International Business Information Management Association Conference (IBIMA) // Education Excellence and Innovation Management through. 2019. Granada, Spain. P. 4287–4298 [Міжнародна наукометрична база: Scopus & Web of Science]
49. Cherneha I., Malyovanyi M., Prokopchuk O., Lysa N, Malyovana M. Evaluation of financing the health care system in Ukraine. Proceedings of the 33rd International Business Information Management Association Conference (IBIMA) // Education Excellence and Innovation Management through. Vision 2020. Granada, Spain. 2019. P. 957–968 [Міжнародна наукометрична база: Scopus & Web of Science].
50. Cherneha I. The main prerequisites of the socio-economic mechanism formation of business activities of the agricultural sector of Ukraine // Innovation and Entrepreneurship Collection of scientific articles. (Montreal, Canada, January 24, 2020). Ajax Publishing, Montreal, Canada, 2020. P. 17–20.
51. Yuliia NESTERCHUK, Mykola KOROTIEIEV, Inna CHERNEHA, Serhii SOKOLIUK, Olena ZHARUN and Nataliia BLENDA. Formation of Productive Employment of Labor Potential by Diversifying the Rural Economy. Education Excellence and Innovation Management: A 2025 Vision to Sustain Economic Development during Global Challenges: proceedings of

- the 35rd International Business Information Management Association Conference (IBIMA). 1-2 April 2020. Seville, Spain, 2020. P. 14252-14258. (Scopus&Web of Science). (0,64 ум. друк. арк.).
52. Cherneha I.I., Burliai A.P., Burliai O.L., Nesterchuk Yu.O., Sokoliuk S.Yu., Osipova A.A. Minimization of environmental risks in crops cultivation // *Ukrainian Journal of Ecology*, 2021, 11 (3) P. 296–304.
 53. Чернега І. І., Шевченко Н. О., Бленда Н. О. Labour compensation as a socio-economic category and the main source of income of the population of Ukraine // *Економіка АПК*. 2017. № 6. С. 80–85 [Міжнародна наукометрична база : Index Copernicus].
 54. Чернега І. І. Теоретична інтерпретація сутності підприємницької діяльності // *Вісн. ХНАУ. Серія «Економічні науки»*. 2017. № 3. С. 302–309 [Міжнародна наукометрична база: Index Copernicus].
 55. Чернега І.І. Формування фінансових результатів аграрних підприємств та ефективність їх функціонування / І.І. Чернега, Н.О. Шевченко // *Фінансове забезпечення сталого розвитку економіки України: колект. монографія за ред. М. А. Слатвінського*. Умань: ФОП Жовтий О. О., 2016.
 56. Чернега І.І. Стратегічні аспекти формування соціально-економічного механізму підприємницької діяльності в аграрному секторі економіки / І.І. Чернега // *Вісн. ХНАУ. Серія «Економічні науки»*. 2019. № 4. Т. 2 (включено до Index Copernicus).
 57. Чернега І.І. Заходи щодо реалізації механізму управління соціально-економічною системою підприємства / І.І. Чернега // *Екон. вісн. Запоріз. держ. інженер. акад.* 2018. № 1(13).
 58. Чернега І. І. Теоретичні засади підприємництва як сучасної форми господарювання // *Вісн. ХНАУ. Серія «Економічні науки»*. 2018. № 1. С. 54–62. [Міжнародна наукометрична база: Index Copernicus].
 59. Чернега І.І., Соколюк С.Ю., Жарун О.В., Коротєєв М. А., Тупчий О.С. Формування інноваційного проекту шляхом прийняття ефективних управлінських рішень // *Вісн. УНУС. Серія «Економіка»*. 2021. № 98. Ч 2. С. 203-211.
 60. Чернега І. І., Бурляй О.Л., Бленда Н.О., Пономарьова М.С., Прозорова Н.В. Обізнаність суб'єктів соціально-трудоких відносин в інституціональному бізнес-середовищі // *Вісн. ХНАУ. Серія «Економічні науки»*. 2021. № 2 (1). С. 148-161. [Міжнародна наукометрична база: Index Copernicus].
 61. Чернега І. І. Заходи щодо реалізації механізму управління соціально-економічною системою підприємства // *Екон. вісн. Запоріз. держ. інженер. акад.* 2018. № 1(13). С. 60–64. [Міжнародна наукометрична база: Index Copernicus].
 62. Чернега І.І. Стратегічні аспекти формування соціально-економічного механізму підприємницької діяльності в аграрному секторі економіки / *Вісн. ХНАУ. Серія «Економічні науки»*. 2019. № 4. Т. 2. С. 73-80. [Міжнародна наукометрична база: Index Copernicus].

63. Чернега І. І., Нестерчук Ю.О., Соколюк С.Ю., Непочатенко О.А., Жарун О.В. Конкурентні переваги соціально-економічного механізму підприємницької діяльності у бізнес-середовищі та економічна безпека бізнесу // Вісн. ХНАУ. Серія «Економічні науки». 2021. № 2 (2). С. 62-73. [Міжнародна наукометрична база: Index Copernicus].
64. Чернега І. І., Соколюк С.Ю., Бечко П.К., Пташник С.А. Вплив регуляторних механізмів розвитку аграрної сфери на реалізацію потенціалу цифрових технологій // Економіка та держава. 2021. № 8. С. 23 – 27.

Основні нормативно-правові акти

65. Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» №2163-VIII від 08.07.2018. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19/conv>
66. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19 червня 2003 року, N 964-IV (зі змінами).
67. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.99 р. № 996-XIУ (зі змінами).
68. Про Стратегію національної безпеки України: Указ Президента України від 12 лютого 2007 року № 105/2007 (зі змінами).
69. Про Концепцію економічної безпеки споживчої кооперації України: Постанова Ради центральної спілки споживчих товариств України від 12.11.2008 (зі змінами).
70. Про затвердження Методики розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ Міністерства економіки України від 2 березня 2007 року N 60.
71. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, затверджено наказом МФУ.
72. Концепція забезпечення національної безпеки у фінансовій сфері: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2012 р. № 569-р.
73. Про Стратегію сталого розвитку “Україна–2020”: Указ Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#n10>.
74. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року “Про Стратегію національної безпеки України”: Указ Президента України від 26.05.2015 р. № 287/2015. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/287/2015>.
75. Про Концепцію боротьби з тероризмом: Указ Президента України від 25.04.2013 р. № 230/2013. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/230/2013>.
76. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 вересня 2015 року “Про нову редакцію Воєнної доктрини України”: Указ Президента України від 24.09.2015 р. № 555/2015. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/555/2015>.

77. Про основи національної безпеки: Закон України від 19.06.2003 р. № 964-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 39. Ст. 351.
78. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Закон України від 01.07.2010 р. № 2411-VI. Відомості Верховної Ради України. 2010. № 40.
79. Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України від 05.03.1998 р. № 183/98-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1998. № 35. Ст. 237. Редакція від 11.01.2019, підстава 2646-VIII.

13. Зміни у робочій програмі на 2022-2023 навчальний рік.

Зміни, внесені до робочої програми на 2022-2023 навчальний рік, охоплюють:

1. Уточнення щодо форми підсумкового контролю у зв'язку зі змінами, внесеними до навчального плану та освітньої програми,
2. Внесення відповідних коригувань в розподіл балів, що їх отримують студенти в процесі вивчення дисципліни;
3. Оновлення переліку рекомендованої літератури.